

1. Uygur Muhebbet Ko akla¹ (A k iirleri)n n Naz m ekilleri

1. 1.

genellikle *aaba* veya *abc* b b
b b b b b b
b b b b b b
b b b b b b
b b b b b b

u a b b b b b b
r b b b b b
b b b b b b

Etim bar, igerim yok
Yer-asman guvah bolsun,
Etim bar, igerim yok
B b b b b b b b

Boynumda muskam yok.
Etim bar, igerim yok
Etim bar, igerim yok
abc b b b b b

Etim bar, igerim yok
Yer-asman guvah bolsun,
Etim bar, igerim yok
B b b b b b b b

Boynumda muskam yok.
Etim bar, igerim yok
Etim bar, igerim yok
abc b b b b b

, bunlar manilerin

Etim bar, igerim yok
Yer-asman guvah bolsun,
Etim bar, igerim yok
B b b b b b b b

Boynumda muskam yok.
Etim bar, igerim yok
Etim bar, igerim yok
abc b b b b b

Etim bar, igerim yok
Yer-asman guvah bolsun,
Etim bar, igerim yok
B b b b b b b b

Boynumda muskam yok.
Etim bar, igerim yok
Etim bar, igerim yok
abc b b b b b

Etim bar, igerim yok
Yer-asman guvah bolsun,
Etim bar, igerim yok
B b b b b b b b

Boynumda muskam yok.
Etim bar, igerim yok
Etim bar, igerim yok
abc b b b b b

7

¹ *Etim bar, igerim yok*
Yer-asman guvah bolsun,
Etim bar, igerim yok
B b b b b b b b
² *Etim bar, igerim yok*
Yer-asman guvah bolsun,
Etim bar, igerim yok
B b b b b b b b
³ *Etim bar, igerim yok*
Yer-asman guvah bolsun,
Etim bar, igerim yok
B b b b b b b b
⁴ *Etim bar, igerim yok*
Yer-asman guvah bolsun,
Etim bar, igerim yok
B b b b b b b b
⁵ *Etim bar, igerim yok*
Yer-asman guvah bolsun,
Etim bar, igerim yok
B b b b b b b b
⁶ *Etim bar, igerim yok*
Yer-asman guvah bolsun,
Etim bar, igerim yok
B b b b b b b b

Yar tutmaymen pendiyat.²⁰

Yar tutmaymen pendiyat.²⁰

2.2. 6 M sral Olalar

Gitmekte olan kargalar,

Sen nerede isen,

Gitmekte olan kargalar,

Sen nerede isen,

Gitmekte olan kargalar,

Sen nerede isen,

²¹

2.3. 10 M sral Olanlar

Ustikensiz ecebmu,

Sizi terk etmeye.

Ustikensiz ecebmu,

Sizi terk etmeye.

Sizi terk etmeye.

Sizi terk etmeye.

Sizi terk etmeye.

Sizi terk etmeye.

Sizi terk etmeye.

Sizi terk etmeye.

Sizi terk etmeye.

manilere benzemektedir.

3. Uygur Muhebbet Ko aklar (A k iirleri)n n Hece Yap s

Uygur Muhebbet Ko aklar (A k iirleri)n n Hece Yap s

3.1. Be kel i

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Divane boldum.

Divane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Mestane boldum.

Ol ahar

²⁰ Y. K. K. 4, s 42 -43

²¹ Y. K. K. 2, s 10

²² Y. K. K. 3, s 303

3. 3.		di
3. 3. 1.	e nc M sralar 7, kincive Dördüncü M sralar	Bifih Heceli Olanlar
 a a		 ch b
		
		
Yetmedi boyum. ²⁸		Yetmedi boyum.
 a s		 s
 a		
		
	²⁹	Bize bu ne gam?
3. 3. 2.	e nc M sralar 7, kincive Dördüncü M sralar	Bifih Heceli Olanlar
		
		
		
 ar. ³⁰		Devleti var.
3. 4.		kiz
Ecep boldum, ecep boldum,		Garip oldum, garip oldum,
 a a y		
K a		Elin yurduna gidip,
 a a y	³¹	
		

u g e l e p	u g ü p e
Asmandiki ay. ³³	Semadaki ay.
3. 4. 2. e Üçüncü M sralar 8, kinci ve Dördüncü M sralar	Birinci Heceli Olanlar
Tem-tem deydu, tem-tem deydu,	Temtem derler,temtem derler,
Tem- te g	Tem te g
h u l e	h u a l e
h ö ³⁴	h ö
3. 5.	Dokuz
A p e p	A p e p
Bumu bizge tekdir irade.	Bu da bize takdir-i irade.
p e e p	p e e p
K e l e ³⁵	K e l e
3. 6.	On
h e l e g	p a g e a
h ö e p	h e -i firaka.
p e a n e	p e l e n e
A ü e g e ³⁶	A d e m e d
3. 7.	
k g k g p e	k g k g m t e
ü n k p e	ü n k p e
p - p e a h e	p e a h e p
A e e b a e ³⁷	A e e b e
3. ki Heceli Olanlar	8.
Kara- k e a p e	k e l e p e
Egip- e h g e t	p e d e t
h e p e e	e g e h e t
h e g e h e ³⁸	e g e h e t

³³ Y. K. K. 4, s 26

³⁴ Y. K. K. 4, s 26

³⁵ E. G. E. 19 s 333

³⁶ E. G. E. s 54

³⁷ Y. K. K. 2, s 8

³⁸ E. G. E. s 55

3.9	Üç Heceli Olanlar	On
<p>Teriplisem ekli kamil, mollamdek dena. Dena bolsa kel</p>	<p>39</p>	<p>On</p>
3.10.	Dört Heceli Olanlar	On
<p>Derdini bana anlatsan senin derdine yetsem, Kime anlatsam senin derdine yetsem, Bana anlatsan senin derdine yetsem,</p>	<p>40</p>	<p>On</p>
3.11.	Be Heceli Olanlar	On
<p>Bana anlatsan senin derdine yetsem, Kime anlatsam senin derdine yetsem, Bana anlatsan senin derdine yetsem,</p>	<p>41</p>	<p>On</p>
3.12.	Alt Heceli Olanlar	On
<p>Kime anlatsam senin derdine yetsem, Bana anlatsan senin derdine yetsem,</p>	<p>42</p>	<p>On</p>

4. Uygur Muhebbet Koşakları (Aşk Şiirleri)ndaki Bazı Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

⁴³

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Karşılaştığımız

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

⁴⁴

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

Uygur Muhebbet Koşakları

Formel Modeller

⁴³ Uygur Muhebbet Koşakları, s. 8

⁴⁴ Uygur Muhebbet Koşakları, s. 77

, s. 77

d - d kta H kta
 D kta A kta?
 d kta kta
 D kta kta?

 d - d kta , H kta
 D kta A kta?
 D kta kta
 kta ⁴⁵ Geliyorsun ne diye ?
 B d d - d kta / D kta kta E b
 kta kta kta kta kta kta
 kta kta kta dir.

5. Uygur Muhebbet Ko aklar (A k iirleri) n n Kafiye Yap s

5.1. Kafiye nin Tan m ve e itleri

k k k k k k k k k k k k
 k z k k k k k k k k k k fiye, tam kafiye, zengin kafiye,
 k k k k k k k k k k (Ç- ; A/-r; z-S -v)den
 k k k k k k k k (k -k -k) k k k k k k k k k k
 k (-rindane k k k k k k k k k k
 k k k k k k k k k k ⁴⁶ Uygur muhebbet
 k k k k k k k k k k

Yar derdi yaman iken, k k k k
 k k k ralmaymen. k k
 k k k k k k k k
 k k relmeymen.⁴⁷ k k

k k k k k k k k k k
 k k em bilen, k k k k
 k k em bilen. k k k k
 k k k k Ne zamanki k k
 k k em bilen.⁴⁸ Mihriban senem ile.

⁴⁵ Y k k k 2, s 2 -3

⁴⁶ D k k s 39 -398

⁴⁷ Y k k k 4, s 8

⁴⁸ Y k k k 4,, s 48

	Ökək		əp		
	Öpğ b a	⁶¹	əpğ b		
	5. 2. 5.	Düzeni <i>abbb</i>		Kafiğ	Ol ahar
	Bğğğ a ü		2., 3., 4. bğğ b		
	akğ		kağ		
	Bə b a d		Bə b ə d		
	Bğ a q d		üğ		
	ğ b b d	⁶²	ğ b ə d		
	ə k bğ		ğ k bğ		
	ü a b a h		ö b a h		
	ə a q a h		ə k a h		
	Nə ö b h	⁶³	ə q b h		
	5.	Düzeni <i>aabb</i>		2.	Ol ahar
ğ b	Bğğğ k k ə k ə k ə d d				
	ə ə ə		k k k		
	ə ə ə		ğğğ		
	ə a h		ə k h		
	ğ n k		ğ n k		
	ğ k ö		ğ k ü		
	ı k ö		D h ö		
	U p k ğ		ğ ğ ğ		
	p b h	⁶⁴	ğğ		
	ğğğğğ		ğğğğğ		
	ğ a ğğğ		ğ p ğğğ		

⁶¹ 1992, s. 9⁶² 1992, s. 59⁶³ 1992, s. 20⁶⁴ Mehmet Zunun, Abdükerim Rahman, age, s. 238⁶⁵ 1992, s. 9⁶⁶ 1992, s. 5⁶⁷ 1992, s. 59⁶⁸ 1992, s. 56

- ROĞAY, N. Uyur Helk Edebiyatı Cevherleri, İstanbul, 1999.
- KAYA, D. Ansiklopedik Türk Halk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü, Ankara, 2007.
- NEFİSE, İ. İ Sayramiy, Alda, İstanbul, 2008.
- SADIK, M. Muhemmetcan Uyur Helk Edebiyatı Hekki de, İstanbul, 1995.
- KAYI, A. Abdureop, Esliv Yezilishi Bilin Uyghur Onkiki Muqami Tekstleri, Milletler Neshriyati, Beyjing, 2005.
- ÖLMEZ, S. Uyur Helk Tarihiy Koşaklar Kamusu, İstanbul, 2009.
- Uyur Helk Koşakları, İstanbul, 2006.
- Uyur Helk Koşakları 2, İstanbul, 2006.
- Uyur Helk Koşakları 3, İstanbul, 2006.
- Uyur Helk Koşakları 4, İstanbul, 2006.
- Uyur Helk Edebiyatı, İstanbul, 1999.
- ZUNUN, M. Mehemmet-Abdukerim Rahmet, Edebiyatın Asasları, İstanbul, 2006.